

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów w sprawie „Wkład władz lokalnych i regionalnych do strategii Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego”

(2007/C 197/05)

KOMITET REGIONÓW

- By strategia na rzecz zrównoważonego rozwoju potwierdzała w praktyce przekrojowy i nadrzędny charakter rozwoju zrównoważonego, **zaleca**, by postanowienia artykułów 99 i 128 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, leżące u podstaw trzyletniego cyklu polityki i opracowywania zintegrowanych wytycznych w zakresie polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia, były realizowane w kompleksowych ramach, zgodnie z którymi w zintegrowanym pakiecie wytycznych ujęte byłyby — oprócz aspektów gospodarczych i społecznych — również aspekty środowiskowe i instytucjonalne.
- **Proponuje** Komisji Europejskiej rozwinięcie, jako części składowej wieloletniego partnerstwa instytucjonalnego, zacieśnionej współpracy w celu oceny wkładu lokalnego i regionalnego szczebla sprawowania rządów do polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- **Wnosi**, by Komisja Europejska zaproponowała odpowiednie kierunki polityki, takie jak ustalenie dopuszczalnych pułapów produkcji niektórych substancji zanieczyszczających lub wykorzystania niektórych zasobów, między innymi w odniesieniu do praktyk rolniczych i rybołówczych, które towarzyszyłyby mechanizmom regulacji rynku oraz polityce podatkowej w dziedzinie środowiska. Co się tyczy polityki podatkowej w dziedzinie środowiska, istnieje pilna potrzeba wyeliminowania zakłóceń rynku spowodowanych pomocą finansową, która wspiera produkcję lub produkty o dużym wpływie na środowisko lub o wysokim stopniu ryzyka dla środowiska.
- **Uważa**, że strategia powinna precyzować, iż główny cel, czyli zerwanie związku między wzrostem gospodarczym a degradacją środowiska, wymaga kontroli, ograniczenia i ustabilizowania przepływu energii oraz materii, jak też związanych z tym odpadów, które zasilają system gospodarczy przed powrotem do ekosystemu w formie mniej nadającej się do użycia.
- **Podkreśla** znaczenie roli, jaką władze lokalne i regionalne mogą odgrywać w urzeczywistnieniu zrównoważonego rozwoju; **zaleca** propagowanie agendy lokalnej 21, między innymi w zakresie wykorzystania funduszy europejskich jako głównego instrumentu realizacji procesów szerokiego udziału społeczeństwa; **zaleca** promowanie na każdym szczeblu pełnej realizacji i poszerzenia postanowień konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępie do sprawiedliwości w odniesieniu do wszystkich dziedzin rozwoju zrównoważonego.

1. Punkt widzenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1.1 **Odnosi się przychylnie** do przyjęcia nowej strategii Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego.

1.2 **Wyraża zadowolenie**, że nowa strategia potwierdza ponownie przekrojowy charakter działań dążących do rozwoju zrównoważonego, który jest celem nadrzędnym⁽¹⁾ i wpływa w sposób decydujący na wszystkie obszary polityki i działania Unii.

1.3 **Podkreśla** — podobnie do konkluzji Rady Europejskiej z 16 i 17 czerwca 2006 r. — że postępy poczynione od czasu przyjęcia strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego w 2001 r. w Göteborgu są niewystarczające i **wyraża swe zaniepokojenie** z powodu braku odpowiedniego zgłębienia przyczyn tak niezadowolających postępów oraz negatywnych tendencji głównych zmiennych środowiskowych.

1.4 **Zgadza się** z Komisją, że należy obecnie dążyć do proaktywnego podejścia do rozwoju zrównoważonego i do konkretnych działań w terenie oraz do odegrania decydującej roli przez władze lokalne i regionalne w urzeczywistnieniu zrównoważonego modelu społeczeństwa zarówno w Unii Europejskiej, jak w pozostałej części świata.

1.5 **Podkreśla**, jak zresztą uczynił już w swej poprzedniej opinii, wagę uwzględnienia i uwypuklenia rozwoju zrównoważonego we wszystkich obszarach polityki UE. Wciąż aktualny pozostaje dzisiaj postulat, by polityka spójności wspierała wymiar gospodarczy, ekologiczny, instytucjonalny i społeczny i by należycie oceniono długofalowe efekty wszystkich kierunków polityki.

1.6 **Podkreśla**, że poczucie bezpieczeństwa wobec różnego rodzaju zagrożeń jest istotnym warunkiem dobrej jakości życia. Zapewnienie takiego poczucia bezpieczeństwa i ochrony to obok dobrej publicznej opieki zdrowotnej podstawowy cel starań o osiągnięcie rozwoju zrównoważonego. Potrzeba bezpieczeństwa i ochrony rozciąga się na wszystkie dziedziny, począwszy od następstw zmian klimatycznych i wojny po przemoc wobec kobiet i dzieci. **Podkreśla** także, że w staraniach o osiągnięcie rozwoju zrównoważonego należy uwzględnić perspektywę równouprawnienia.

1.7 **Przypomina** różne dziedziny, w których władze lokalne i regionalne odgrywają decydującą rolę. Należy do nich gospodarka przestrzenna, w której wypadku wiele z potrzebnych środków na rzecz promowania rozwoju — od wykorzystania gruntów, przez zasoby wodne i gospodarkę odpadami po obszary polityki na rzecz środowiska miejskiego — dotyczy głównie władz lokalnych i regionalnych, a także **uważa**, że kluczowymi partnerami w procesie realizacji, monitoringu i rewizji strategii powinny być władze lokalne i regionalne.

1.8 **Potwierdza**, że należy poświęcić uwagę uwzględnieniu wymogów ekologicznych w zamówieniach publicznych — w

sektorze technologii, a zwłaszcza w zakresie odpadów, energii, transportu, zaopatrzenia w wodę, sieci kanalizacyjnej, ulic i innych infrastruktur — promowaniu *green public procurement* (proekologicznych zamówień publicznych) oraz rozpowszechnianiu na szczeblu lokalnym i w urzędach publicznych systemu eko-zarządzania i audytu (EMAS), który należy udoskonalić i dostosować do problemów oraz wymogów rozwoju zrównoważonego, uwzględniając wymiar gospodarczy, ekologiczny i społeczny. W związku z tym należy następnie rozważyć możliwość wzięcia pod uwagę korzyści ekologicznych związanych z wytwarzanymi lokalnie towarami i usługami.

1.9 **Uważa**, że możliwość wymiany doświadczeń i zdobycia nowej wiedzy poprzez współpracę oraz interakcję między różnymi podmiotami stanowi istotną część wysiłków ukierunkowanych na rozwój zrównoważony.

Kluczowe cele

1.10 **Zgadza się** z kluczowymi celami wytyczonymi w ramach nowej strategii, które muszą zostać w większym stopniu wyjaśnione i pogłębione.

1.11 **Uważa**, że należy sprecyzować, iż dla zerwania związku między wzrostem gospodarczym a degradacją środowiska konieczne jest, by stopień regeneracji zasobów odnawialnych był równy bądź wyższy od łącznego stopnia wykorzystania zasobów odnawialnych i nieodnawialnych i by wskaźnik produkcji odpadów był niższy od wskaźnika ich przetwarzania przez systemy naturalne. Strategie nie powinny być zatem ukierunkowane wyłącznie na unikanie pogorszenia się stanu ekosystemów, lecz, przede wszystkim, na umożliwienie pełnego przywrócenia ich funkcji, poprzez wspieranie tych sposobów gospodarowania, których celem jest odzyskanie i zachowanie integralności i dobrej kondycji ekosystemów; w związku z tym należy podjąć obowiązek dopasowania sposobów wykorzystania i zastosowania towarów i usług środowiskowych do socjoekologicznej funkcjonalności danego obszaru.

1.12 **Jest zdania**, że postulat o ekologicznie efektywną gospodarkę nie jest wystarczający i że powinno mu towarzyszyć uściślenie, iż „ekofektywność” oznacza, że dobrobyt wytworzony przez wzrost odpowiada kosztem społecznym i ekologicznym lub je przewyższa.

1.13 **Uważa** za stosowne wyjaśnić, że w takim kontekście zrównoważony rozwój wymaga równowagi w wykorzystaniu zasobów i produkcji zanieczyszczeń. Wymiar globalny, w którym bogaty świat (11 % ludności na świecie) przywłaszcza sobie ponad 80 % zasobów naturalnych i adekwatną do tego część światowego dochodu, nie jest zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zasady przewodnie polityki

1.14 **Zgadza się** z zasadami przewodnimi określonymi w ramach nowej strategii, które powinny zostać w większym stopniu rozszerzone i wyjaśnione.

⁽¹⁾ CdR 66/2005 fin.

1.15 Co się tyczy udziału obywateli, przedsiębiorstw i partnerów społecznych, **uwaga**, że należy odwołać się bardziej konkretnie do form *participatory* i *deliberative democracy*, czyli do sposobów czy mechanizmów partycypacji i podejmowania decyzji, które w różnych sytuacjach istnieją obok form tradycyjnej demokracji przedstawicielskiej, i że krzewienie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw obejmuje wypróbowywanie form struktury własności przedsiębiorstw, takich jak na przykład spółdzielnia czy programy rozprowadzania akcji wśród pracowników oraz zainteresowanych społeczności.

1.16 **Zgadza się**, że należy zapewnić spójność między obszarami polityki sprawowania rządów (*governance*), integrację obszarów polityki oraz wykorzystanie najlepszej dostępnej wiedzy, lecz **jest zdania**, że w obecnej sytuacji taka spójność nie istnieje, brak również integracji, a najlepsza wiedza odnosi się przede wszystkim do konkurencyjności i innowacji mających na celu wzrost gospodarczy oraz podbój nowych rynków, a w dużo mniejszym stopniu do wymogów rozwoju zrównoważonego.

1.17 **Uwaga**, że w tym celu należy wyjaśnić, iż rozwój zrównoważony odnosi się do jakości życia, która jest możliwa również wtedy, gdy nie następuje wzrost gospodarczy rozumiany jako większa produkcja towarów i usług, bądź jako wzrost produktu krajowego brutto (PKB) pro capita. Chodzi tu przede wszystkim o rozwój zrównoważony, który jest nastawiony na współczesne potrzeby, ale jednocześnie uwzględni też potrzeby przyszłych pokoleń.

1.18 **Zgadza się**, że wszystkie instytucje europejskie i państwa członkowskie na każdym szczeblu powinny zagwarantować, iż główne decyzje polityczne będą oparte na propozycjach poddanych ocenie oddziaływania o wysokiej jakości, w której rozważony zostanie wymiar społeczny, ekologiczny, instytucjonalny i gospodarczy rozwoju zrównoważonego.

1.19 Jeśli chodzi o możliwe synergie między strategią lizbońską a göteborgską, **przypomina** swoje uwagi z poprzedniej opinii, w której zaakcentował, że strategia lizbońska stanowi podstawę do odpowiedzi UE na wpływ globalizacji na konkurencję, gospodarkę i siłę roboczą w Europie, lecz że powinna ona również odzwierciedlać wpływ na rozwój zrównoważony w Europie i w skali międzynarodowej.

1.20 **Pragnie** podkreślić, że powiązanie między tymi dwoma strategiami spowodowało zatarcie się początkowych wytycznych, zgodnie z którymi strategia göteborgska powinna być syntezą strategii lizbońskiej, procesu rewizji piątego planu działań i opracowania szóstego planu działań w dziedzinie środowiska.

1.21 **Ubolewa**, że takiej syntezy nie przeprowadzono, że obie strategie są realizowane na różnej drodze decyzyjnej i że rozwój zrównoważony ograniczono w rzeczywistości wyłącznie

do wymiaru ekologicznego, a strategia na rzecz rozwoju zrównoważonego została odsunięta na dalszy plan przez strategię lizbońską i jej kluczowe pojęcia: wzrost, konkurencyjność i innowację.

1.22 **Stwierdza**, że postulat o większą synergię wydaje się słaby i niezgodny ze sposobem zarządzania tymi dwoma procesami. Pierwszy z procesów (lizboński) opiera się na procedurach przewidzianych przez Traktat w artykułach 99 i 128. Wpływa on na kształtowanie kierunków polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia różnych krajów oraz na decyzje podejmowane na posiedzeniach Rady, które definiują politykę Unii.

1.23 **Ubolewa**, że wiosenna Rada Europejska, która powinna być okazją do oceny realizacji wewnętrznych i zewnętrznych zobowiązań w zakresie rozwoju zrównoważonego (?), została całkowicie poświęcona cyklowi lizbońskiej polityki gospodarczej i społecznej.

1.24 **Przyjmuje do wiadomości** zamiar Komisji, by przedstawić roczne sprawozdanie na temat środowiska, umożliwiające wniesienie wkładu do prac Rady Ministrów ds. Ochrony Środowiska na etapie przygotowującym do wiosennego szczytu.

Główne wyzwania

1.25 **Odnotowuje** siedem głównych wyzwań wyłonionych w ramach tej strategii i odpowiadające im cele, cele operacyjne oraz działania, chociaż **uznaje ryzyko**, że zastosowany podział może doprowadzić do pominięcia głębokich, wzajemnych powiązań między różnymi, wytyczonymi obszarami działania, rozmywając zasadniczą kwestię zintegrowanej i kompleksowej kontroli przepływu materii i energii, który zasila system gospodarczy.

1.26 Z niepokojem **odnotowuje**, że cele oraz cele operacyjne nie odnoszą się do precyzyjnie wyznaczonych priorytetów, co byłoby pożądane, lecz raczej do zasad lub wytycznych oraz **zauważa**, że cele związane z wyzwaniem, jakie stanowią zmiany klimatyczne, powinny zostać poddane przeglądowi w świetle wyników I i II grupy roboczej Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu oraz wytycznych z niedawnego posiedzenia Rady Europejskiej w marcu 2007 r.

1.27 **Uwaga**, że promowanie wykorzystania biomasy w celu zróżnicowania źródeł zaopatrzenia w paliwa w UE należy ponownie rozważyć w świetle najnowszych badań.

(?) „Przypomina, że — zgodnie ze strategią rozwoju zrównoważonego przyjętą na Radzie Europejskiej w Göteborgu, na wiosennych posiedzeniach Rady Europejskiej omówione zostaną postępy poczynione w zakresie realizacji tej strategii i opracowane zostaną dalsze wytyczne polityczne dotyczące promowania zrównoważonego rozwoju; przypomina również, że Rada Europejska w Barcelonie zapoczątkuje to nowe podejście polityczne w oparciu o wyważoną i skoordynowaną analizę trzech wymiarów strategii (społecznego, gospodarczego i ekologicznego) w czasie opracowywania, analizowania, oceniania i kontrolowania strategicznych wytycznych politycznych Unii Europejskiej”, konkluzje prezydencji, Rada Europejska z Barcelony, 15-16 marca 2002 r.

1.28 **Przyjmuje do wiadomości** niedawny sondaż Eurobarometru, który wskazuje, że 61 % ludności europejskiej uważa, iż udział energii produkowanej przy pomocy technologii jądrowej powinien zostać ograniczony i **jest zdania**, że strategia powinna zwracać uwagę na potrzebę wyeliminowania zakłóceń rynku wynikających z przekazania z budżetu Unii Europejskiej wsparcia na energię jądrową (ponad 550 mln euro rocznie), czyli czterokrotnie razy więcej od wkładu w energię odnawialne i racjonalne zużycie energii (168 mln euro).

1.29 **Ubolewa**, że jeśli chodzi o transport, cele ilościowe są ograniczone do cech samochodów i nie odnoszą się do rodzajów środków transportu. Należy wytyczyć szczegółowe cele, jeśli chodzi o powiązanie między różnymi środkami transportu, wprowadzić zasady rynkowe, które podnosiłyby konkurencyjność transportu kolejowego, między innymi poprzez wprowadzenie innowacyjnych instrumentów, takich jak na przykład ustalenie górnej granicy kilometrów przejechanych rocznie przez jeden środek transportu oraz wymieniające zezwolenia na transport towarowy. Określając cele, należy uwzględnić odmienne okoliczności związane z jednostkami, rodzinami, przedsiębiorstwami, gospodarką, różnego rodzaju położeniem czy zakresem istniejących obecnie możliwości komunikacyjnych i innego typu infrastruktury.

1.30 Dokładnie **rozważa** rolę, jaką administracja lokalna może odgrywać, tak jak wskazuje strategia, w opracowywaniu i wdrażaniu planów oraz systemów transportu w zakresie strategii tematycznej dotyczącej środowiska miejskiego.

1.31 **Z zadowoleniem przyjmuje** fakt, iż przypisano właściwą wagę wyzwaniu związanemu ze światowym ubóstwem i rozwojem, lecz **wyraża zaniepokojenie** z powodu opóźnień w osiąganiu ustalonego poziomu pomocy dla krajów rozwijających się; **uważa**, że strategia powinna ponownie rozważyć sposób podejścia do pomocy dla krajów rozwijających się i do polityki handlowej zarówno ze względu na pogłębiające się różnice między bogatym a biednym światem, jak i na zagrożenie kryzysem ekologicznym.

Kierunki polityki przekrojowej wspierającej społeczeństwo oparte na wiedzy

1.32 **Zgadza się**, że edukacja jest podstawowym warunkiem propagowania zmian w modelach konsumpcji, a zatem — ogólnie mówiąc — modelach zachowania i **ma świadomość**, że mogą one odbiegać od wymogów zrównoważonego rozwoju, jeżeli nie podejmuje się działań w dziedzinach na nie wpływających lub wręcz o nich decydujących. Należy stworzyć system wartości, który byłby łatwiejszy do zaszczepienia w stylu życia (a zatem również w modelach produkcji i konsumpcji).

1.33 **Przyjmuje z zadowoleniem** inicjatywy realizowane obecnie w związku z Dekadą Edukacji ONZ na temat Zrównoważonego Rozwoju, lecz **ma świadomość**, że edukacja jednakże nie wystarczy, by zagwarantować zachowania rynkowe zgodne z wymogami zrównoważonego rozwoju i że muszą im towarzyszyć mechanizmy regulacji oraz kontroli społecznej.

1.34 **Uważa**, że należy rozróżnić dziedzinę edukacji i kształcenia od dziedziny szkoleń i że uczenie się przez całe życie jest jednym z najważniejszych instrumentów służących zapewnieniu wszystkim równych szans w społeczeństwie rynkowym, wzmacniającym filar społeczny działań na rzecz zrównoważonego rozwoju.

1.35 **Zgadza się** z wymogiem, by badania na temat rozwoju zrównoważonego obejmowały projekty krótkoterminowe wspierające podejmowanie decyzji oraz projekty dotyczące długofalowych wizji, a także by rozwiązywały problemy regionalne i globalne.

1.36 **Jest zdania**, że pilnie potrzebne jest rozwinięcie nowych technologii, które wiązałyby się z większym poszanowaniem środowiska naturalnego. W tym kontekście przydatne wydają się cele 7. programu ramowego w dziedzinie badań oraz wymagające wzmocnienia środki wsparcia inicjatyw, które mogą zostać przełożone na działania promujące rozwój zrównoważony na szczeblu lokalnym, oraz promujące rozwój przedsiębiorstw poświęcających uwagę kwestiom ochrony środowiska, w tym szczególnie MŚP.

1.37 **Zgadza się** z potrzebą propagowania interdyscyplinarnych wytycznych w świetle stałej ewolucji powiązań między różnymi systemami: gospodarczym, ekologicznym, społecznym i instytucjonalnym oraz **uważa**, że stopień niepewności dotyczący ewolucji systemów, liczne interesy związane z procesami decyzyjnymi i potrzeba udzielenia odpowiedzi na pytania dotyczące samego przedmiotu badań naukowych (z jakiej perspektywy prowadzić badania?) — oprócz ochrony zdrowia i jakości środowiska oraz zgodności procesów decyzyjnych z wartościami i zasadami etycznymi — wymagają również jak największej przejrzystości i uczestnictwa społecznego.

1.38 **Zgadza się** co do potrzeby lepszego zrozumienia powiązań między generowaniem dochodu, jego wyliczaniem a dobrobytem. Uważa zwłaszcza, że obliczanie dochodu narodowego powinno zostać połączone z obliczaniem wskaźników mających na celu uwzględnienie przepływu energii i materii zasilającego system gospodarczy oraz zmierzenie całościowej skali działalności gospodarczej.

Instrumenty finansowe i ekonomiczne

1.39 **Jest zdania**, że gama instrumentów polityki rozwoju zrównoważonego nie może się ograniczać do pojedynczych działań regulujących rynek, chociaż są one przydatne i niezbędne. Poszukiwania „godziwej ceny” — poprzez przejrzystość i działania korygujące — która byłaby odzwierciedleniem kosztów społecznych i środowiskowych nie uwzględniającego faktu, że niemożliwe jest przewidzenie w wystarczająco precyzyjny sposób dynamiki zmian różnych systemów.

1.40 **Zgadza się** z potrzebą większej koordynacji między państwami członkowskimi i Komisją, by polepszyć wykorzystanie funduszy europejskich i w związku z tym **wyraża obawę**, że fundusze strukturalne na lata 2007-2013 mogą się przyczynić — jak podano w niedawnym sprawozdaniu CEE Bankwatch Network — do zwiększenia emisji CO₂.

Komunikacja, mobilizacja podmiotów i mnożenie sukcesów

1.41 **Zgadza się** z potrzebą ułatwienia — przy pomocy odpowiednich środków komunikacji — działań informacyjnych i podnoszących świadomość na temat zrównoważonego rozwoju i że działania te powinny być zgodne ze stworzeniem spójnej i realistycznej wizji UE w odniesieniu do długofalowego rozwoju zrównoważonego.

1.42 **Zgadza się** z rolą, jaką mogą odgrywać władze lokalne i regionalne w urzeczywistnianiu rozwoju zrównoważonego poprzez działania społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Agenda lokalna 21 jest głównym instrumentem realizacji kierunków polityki wytyczanych i wprowadzanych w życie za pomocą procesów szerokiego uczestnictwa, lecz **uwaga**, że pełne powodzenie tych procesów nie będzie możliwe, jeżeli nie uzna się ich znaczenia w zarządzaniu budżetami odpowiednich szczebli rządu, zwłaszcza, gdy są one zasilane przez środki pochodzące z budżetu wspólnotowego.

1.43 **Jest zdania**, że monitoring powinien koncentrować się nie tylko na określaniu i kontrolowaniu kształtowania się wskaźników, lecz również na kierunkach polityki i działaniach podejmowanych przez Unię Europejską i poszczególne państwa aż do szczebla lokalnego oraz regionalnego.

1.44 **Uwaga**, że takie starania wymagają zmian w obecnym sposobie realizacji procesów decyzyjnych w sferze europejskiego zarządzania na rzecz rozwoju zrównoważonego.

1.45 **Wyraża przekonanie**, że wymaga to *radikalnej* zmiany powiązań między procesem lizbońskim i göteborskim, czyli powrotu od obecnej praktyki do początkowych zamierzeń. By posłużyć się przykładem: wyniki strategii UE na rzecz rozwoju zrównoważonego nie muszą wносить wkładu do prac podejmowanych w ramach strategii lizbońskiej, jak stwierdza pkt 38 strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego, lecz raczej wyniki strategii lizbońskiej muszą przyczyniać się do osiągnięcia celów rozwoju zrównoważonego. Wynika to z uznanego nadrzędnego charakteru rozwoju zrównoważonego w stosunku do obszarów polityki europejskiej.

1.46 **Podkreśla**, że zaproponowane przez Komisję działania na rzecz rozwoju zrównoważonego muszą być przyjmowane i ustalane tak, by mogły być wdrażane na szczeblu lokalnym i regionalnym w 27 państwach członkowskich. Jest ważne, by proponowane działania mogły być realizowane w różnorodnych warunkach panujących w poszczególnych państwach członkowskich na szczeblu lokalnym i regionalnym.

1.47 **Wyraża zaniepokojenie** z powodu wskazania Komisji, że kwestia zarządzania strategią na rzecz rozwoju zrównoważonego zostanie przekazana Radzie Europejskiej w grudniu. Takie rozwiązanie pogłębiłoby dystans między strategią göteborską a lizbońską, jak też przyczyniłoby się do większej marginalizacji zrównoważonego rozwoju w dziedzinie sprawowania rządów w Europie.

1.48 **Przypomina** w związku z tym, że na posiedzeniu Rady Europejskiej na wiosnę 2005 r., z okazji ożywienia strategii lizbońskiej, ponownie stwierdzono, że wpisuje się ona w szerszy kontekst wymogu rozwoju zrównoważonego.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

2.1 **Wyraża** pewność, że podejście do rozwoju zrównoważonego, które powinno obejmować aspekty gospodarcze, ekologiczne, społeczne i instytucjonalne, to warunek wstępny coraz większego dobrobytu, wysokiej jakości dużej liczby miejsc pracy i wzrostu gospodarczego nie pociągającego za sobą większych kosztów dla środowiska czy innymi słowy jedynie pozornego dobrobytu; powodzenie tego podejścia wymaga dogłębnego zreformowania europejskiego zarządzania rozwojem zrównoważonym.

2.2 By strategia na rzecz zrównoważonego rozwoju potwierdziła w praktyce przekrojowy i nadrzędny charakter rozwoju zrównoważonego, **zaleca**, by postanowienia artykułów 99 i 128 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, leżące u podstaw trzyletniego cyklu polityki i opracowywania zintegrowanych wytycznych w zakresie polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia, były realizowane w kompleksowych ramach, zgodnie z którymi w zintegrowanym pakiecie wytycznych ujęte byłyby — oprócz aspektów gospodarczych i społecznych — również aspekty środowiskowe i instytucjonalne.

2.3 **Zaleca** ponadto, by taki zreformowany cykl na swych różnych etapach przewidywał udział władz lokalnych i regionalnych jako partnerów o kluczowym znaczeniu dla określenia i realizowania — również począwszy od szczebla lokalnego — całościowych celów i zmian potrzebnych do urzeczywistnienia zrównoważonego modelu społeczeństwa. Wobec tego należy zapewnić, by do sprawozdań na temat kierunków polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia, które każde państwo członkowskie musi składać corocznie do października, dodano sprawozdanie dotyczące realizacji 6. planu działania na rzecz środowiska. Te trzy sprawozdania powinny być powiązane i ukazywać spójność oraz wkład każdego z kierunków polityki do celów rozwoju zrównoważonego wyznaczonych w ramach strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego.

2.4 **Uwaga**, że strategia powinna precyzować, iż główny cel, czyli zerwanie związku między wzrostem gospodarczym a degradacją środowiska, wymaga kontroli, ograniczenia i ustabilizowania przepływu energii oraz materii, jak też związanych z tym odpadów, które zasilają system gospodarczy przed powrotem do ekosystemu w formie mniej nadającej się do użycia.

2.5 **Zaleca**, by dokumentom programowym towarzyszyła analiza takich przepływów w celu sprawdzenia ich znaczenia dla zerwania związku między wzrostem gospodarczym a oddziaływaniem na środowisko i by cele działań w dziedzinie spójności odnosiły się przede wszystkim do realizacji celów strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego i — wyłącznie pod warunkiem poszanowania tejże strategii — do zintegrowanych wytycznych dotyczących wzrostu i zatrudnienia w ramach agendy lizbońskiej.

2.6 **Apeluje** zatem do Komisji o przedstawienie propozycji w tym względzie i do Rady oraz Parlamentu Europejskiego o jej szybkie rozważenie.

2.7 **Wnosi**, by Komisja Europejska zaproponowała odpowiednie kierunki polityki, takie jak ustalenie dopuszczalnych pułapów produkcji niektórych substancji zanieczyszczających lub wykorzystania niektórych zasobów, między innymi w odniesieniu do praktyk rolniczych i rybołówczych, które towarzyszyłyby mechanizmom regulacji rynku oraz polityce podatkowej w dziedzinie środowiska. Co się tyczy polityki podatkowej w dziedzinie środowiska, istnieje pilna potrzeba wyeliminowania zakłóceń rynku spowodowanych pomocą finansową, która wspiera produkcję lub produkty o dużym wpływie na środowisko lub o wysokim stopniu ryzyka dla środowiska.

2.8 **Zaleca**, by w ramach strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego wyznaczono jasno określone cele, zarówno pod względem ilościowym, jak i pod względem terminów, i **apeluje** do państw członkowskich o opracowanie strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego, które byłyby zgodne ze strategią europejską i które wносиłyby do niej wkład. W związku z tym **zobowiązuje** władze lokalne i regionalne do opracowania swych własnych strategii zgodnych ze strategicznymi celami wyznaczonymi na szczeblu krajowym i europejskim, którym towarzyszyłyby odpowiednie mechanizmy pozyskiwania informacji zwrotnych.

2.9 **Wnosi**, by Komisja rozważyła plan dostosowania do zmian klimatu, który obejmowałby aspekty związane z wpływem podniesienia się temperatury na rybołówstwo, ochronę wybrzeży oraz wód śródlądowych, jak również z wpływem zmian w opadach i wpływem innych niesprzyjających zjawisk na rolnictwo i hodowlę, akwakulturę, pożary lasów, susze, różnorodność biologiczną i lasy, turystykę, ochronę wybrzeży, zdrowie itp.

2.10 **Zaleca** opracowanie procedur i wzmocnienie zdolności instytucjonalnych w celu realizacji procedur oceny planów, programów i projektów pod względem zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju i wpływu na środowisko, tak by umożliwić faktyczne informowanie i uczestnictwo społeczeństwa. **Uważa**, że te procedury powinny przede wszystkim zmierzać do oceny zgodności przewidzianych działań z celami wyznaczonymi na każdym odpowiednim poziomie strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego i ich wkładu w realizację tych celów.

2.11 **Podkreśla** znaczenie roli, jaką władze lokalne i regionalne mogą odgrywać w urzeczywistnieniu zrównoważonego rozwoju; **wnosi**, by Komisja opracowała inicjatywy zmierzające do wsparcia regeneracji społecznej, miejskiej i ekologicznej peryferii miast; **zaleca** propagowanie agendy lokalnej 21, między innymi w zakresie wykorzystania funduszy europejskich jako głównego instrumentu realizacji procesów szerokiego udziału społeczeństwa; **uważa**, że w tym celu jest konieczne poszerzenie procesów udziału społeczeństwa zarówno, by zapewnić zgodność odpowiednich procesów decyzyjnych z systemem wartości, który reprezentują zainteresowane społeczności, co

jest funkcją, której rynek ze względu na swój charakter nie może pełnić, jak i by podnieść jakość praktyki naukowej; **zaleca** promowanie na każdym szczeblu pełnej realizacji i poszerzenia postanowień konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępie do sprawiedliwości w odniesieniu do wszystkich dziedzin rozwoju zrównoważonego, gospodarki, społeczeństwa, środowiska i instytucji.

2.12 Jeśli chodzi o udział obywateli, przedsiębiorstw i partnerów społecznych, **zaleca**, by zapewniono bardziej konkretne odniesienie do form *participatory* i *deliberative democracy*, by wypróbowywano formy struktury własności, takie jak programy rozprowadzania akcji wśród pracowników i społeczności, oraz zwracano uwagę na spółdzielnie.

2.13 **Apeluje** o ponowne rozważenie: 1) wielkości i sposobów udzielania pomocy rozwojowej w wypadku, gdy podejście typu „trickle down”, zgodnie z którym bogacenie się jednostek podnosi poziom życia całego społeczeństwa, nie jest już możliwe ze względu na pogłębiające się różnice między krajami bogatymi a biednymi oraz coraz większe ograniczenia wzrostu gospodarczego spowodowane ograniczonym charakterem ekosystemu ii) modelu wzrostu wynikającego z globalizacji i jego zgodności z rozwojem zrównoważonym iii) powiązań między regionalnym rynkiem europejskim i jego kapitałem a rynkami i kapitałami międzynarodowymi oraz ich priorytetów iv) dążenia w czasie negocjacji WTO do sprywatyzowania usług publicznych i wspólnych dóbr, takich jak na przykład woda, i uważa, że należy zdecydowanie odrzucić zamiar sprywatyzowania dostaw wody v) pomocy finansowej, zachęt i innych środków stwarzających przeszkody handlowe dla krajów rozwijających się.

2.14 **Wierzy**, że w swej obecnie przeprowadzanej ocenie strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego i w ramach swych prac nad programem działań, Komisja rozwinie i pogłębi dialog z władzami lokalnymi i regionalnymi; **zamierza** odgrywać aktywną rolę w staraniach na rzecz urzeczywistnienia zrównoważonego modelu społeczeństwa zarówno w Unii Europejskiej, jak i w pozostałej części świata.

2.15 **Proponuje** Komisji Europejskiej rozwinięcie, jako części składowej wieloletniego partnerstwa instytucjonalnego, zacieśnionej współpracy w celu oceny wkładu lokalnego i regionalnego szczebla sprawowania rządów do polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju. W ramach takiej współpracy Komitet Regionów opracuje m.in. (patrz załącznik 1) konkretne opinie na temat szeregu spraw znajdujących się w programie prac Komisji Europejskiej na okres trzyletni 2007-2009 i uznawanych za szczególnie istotne dla zrównoważonego rozwoju, poczynając od szczebla władz lokalnych i regionalnych, oraz zaproponuje również konkretne propozycje dotyczące realizacji wspólnych inicjatyw.

Bruksela, 6 czerwca 2007 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE

3. Procedura

Tytuł	Wkład władz lokalnych i regionalnych do strategii Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego
Sygnatura	–
Podstawa prawna	art. 265 ust. 1
Tryb postępowania	art. 40 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Data wniosku Komisji	11.12.2006
Data decyzji Przewodniczącego	9.1.2007
Komisja odpowiedzialna	Komisja Rozwoju Zrównoważonego (DEVE)
Sprawozdawca generalny	Nichi Vendola (IT/PSE), przewodniczący regionu Puglia
Notatka analityczna	26.2.2007
Posiedzenie komisji	–
Data przyjęcia przez komisję	–
Wynik głosowania komisji	–
Data przyjęcia na sesji plenarnej	6.6.2007
Wcześniejsza opinia Komitetu	Opinia w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego: „Przegląd Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE na rok 2005: Wstępne podsumowanie i przyszłe kierunki realizacji” CdR 66/2005 fin ⁽¹⁾ — COM(2005) 37 końcowy

⁽¹⁾ Dz.U. C 81 z 4.4.2006, s. 18.

ZAŁĄCZNIK 1

„Mapa drogowa” Komitetu Regionów na temat strategii Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego na okres 2007-2009**Rodzaje działań**

1. Działania doradcze

1a. W perspektywie Rady Europejskiej w grudniu 2007 r.

Sygnatura dokumentu Komisji Europejskiej	Tytuł dokumentu Komisji Europejskiej	Rodzaj wniosku	Możliwe przyjęcie przez KR
2006/ENV/012	Zielona księga w sprawie dostosowania do zmian klimatycznych	Wniosek poza-legislacyjny	listopad 2007 r.

1 b. W perspektywie Rady Europejskiej w marcu 2008 r.

Sygnatura dokumentu Komisji Europejskiej	Tytuł dokumentu Komisji Europejskiej	Rodzaj wniosku	Możliwe przyjęcie przez KR
2006/ENV/012	Zielona księga w sprawie dostosowania do zmian klimatycznych	Wniosek pozalegislacyjny	listopad 2007 r.
—	Opinia perspektywiczna w sprawie przyszłości wspólnej polityki rolnej	—	luty 2008 r.
2007/EMPL/013	Komunikat w sprawie śródkresowego przeglądu realizacji agendy społecznej (2005-2010)	Wniosek pozalegislacyjny	luty 2008 r.

1 c. Inne działania doradcze

Sygnatura dokumentu Komisji Europejskiej	Tytuł dokumentu Komisji Europejskiej	Rodzaj wniosku	Możliwe przyjęcie przez KR
COM (2006) 571 wersja ostateczna	Komunikat Komisji: „Demograficzna przyszłość Europy — przekształcić wyzwania w nowe możliwości”	Wniosek pozalegislacyjny	czerwiec 2007 r.
—	Opinia perspektywiczna w sprawie sytuacji kobiet migrujących w Unii Europejskiej	—	październik 2007 r.
—	Opinia perspektywiczna w sprawie edukacji i rozwoju zrównoważonego	—	listopad 2007 r.
2007/ENV/012	Plan działań w sprawie zrównoważonej produkcji i konsumpcji	Wniosek pozalegislacyjny	luty 2008 r.
2007/FISH/001	Komunikat Komisji: „Przyszła unijna polityka morską: wnioski polityczne z konsultacji na temat zielonej księgi”	Wniosek pozalegislacyjny	luty 2008 r.
2007/FISH/003	Komunikat i wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie zaostrzenia walki z nielegalnymi, niedeklarowanymi i nieuregulowanymi połowami	Wniosek legislacyjny	luty 2008 r.
2007/TREN/005	Zielona księga w sprawie transportu miejskiego	Wniosek pozalegislacyjny	drugi kwartał 2008 r.
2006/SANCO/004	Biała księga w sprawie strategii w dziedzinie ochrony zdrowia	Wniosek pozalegislacyjny	drugi kwartał 2008 r.
2006/SANCO/005	Wspólnotowe ramy prawne w sprawie bezpiecznych i skutecznych usług zdrowotnych	Wniosek legislacyjny	drugi kwartał 2008 r.

2. Działalność uzupełniająca działania doradcze

Rodzaj działania	Możliwy termin wykonania
Analiza możliwości utworzenia wspólnego, stałego centrum monitorowania wkładu szczebla lokalnego i regionalnego do polityki zrównoważonego rozwoju (ewentualnie we współpracy z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym)	druga połowa 2007 r.
Badania Komitetu Regionów na temat „Wkładu władz lokalnych i regionalnych do strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego”	drugi kwartał 2008 r.
Dialog terytorialny 2009: włączenie do Platformy Wzajemnego Kształcenia w ramach strategii lizbońskiej istotnych aspektów strategii Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego	pierwszy kwartał 2009 r.
Udział w konferencjach tematycznych i grupach roboczych związanych z rozwojem zrównoważonym	okres dwuletni 2007-2009